

Vergaderjaar 2013–2014

33 940 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2014 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2014 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

Deze 1^e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2014. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

- 1) Leeswijzer.
- 2) Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties.
- 3) De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties opgenomen. De mutaties groter of gelijk aan € 3 mln worden onder de tabel toegelicht. In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrens.
- 4) De niet-beleidsartikelen. In de tabel budgettaire gevolgen van beleid zijn de begrotingsmutaties opgenomen. De mutaties groter of gelijk aan € 3 mln worden toegelicht.
- 5) De agentschappen. In deze 1e suppletoire begroting zijn de aanpassingen in de agentschapsparagrafen van Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) opgenomen. Daarnaast zijn de begrotingen van het voormalig Agentschap NL (AgNL) en de Dienst Regelingen (DR) samengevoegd tot één nieuwe meerjarenbegroting voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Ook is de definitieve openingsbalans van de RVO opgenomen.

2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2014 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

	Art. nr.	Uitgaven 2014
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2014		5.032.290
<i>Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties:</i>		
Veilingen	11	18.500
Innovatiefonds	12	118.937
Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie	12	- 35.027
Topsectoren overig	12	- 25.000
Bijdrage TNO	12	- 11.000
Borgstellingsregeling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB)	13	26.500
Subsidieregeling Innovatieve Scheepsbouw (SIS)	13	2.300
Kamers van Koophandel/Ondernemerspleinen	13	- 14.000
MEP/SDE	14	- 32.800
Bijdrage aan agentschap RVO	Div.	22.010
Apurement	16	27.950
Bijdrage aan NVWA	16/18	33.481
Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit Landbouw	16	6.200
Groen onderwijs	17	17.941
Overboeking professionaliseringsmiddelen groen onderwijs	17	3.605
Overheveling naar Provinciefonds	18	- 100.000
Inbedding OPTA in Autoriteit Consument & Markt	40	18.298
Overige mutaties	Div.	1.369
Stand na 1e suppletoire begroting 2014		5.111.554

Veilingen

Voor compensatie van de kosten die samenhangen met het veilen van frequenties is € 18,5 mln toevoegd aan de EZ-begroting.

Innovatiefonds

De begrotingsmutatie van € 118,9 mln wordt veroorzaakt door:

- Verhoging van het Innovatiefonds met het budget dat in 2013 niet tot benutting is gekomen (€ 95 mln).
- De ingehouden dividendbelasting op het in 2013 ontvangen dividend van de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (€ 3 mln) is in 2014 ontvangen en gebruikt voor kapitaalstorting in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen.
- Er zal in 2014 eenerschikking van kapitaal (€ 20 mln) plaatsvinden tussen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen. Het vrijkomende kapitaal (ontvangstmutter van € 20 mln) zal worden bestemd voor herinvestering in ROM's die behoefte hebben aan additioneel participatiekapitaal.

Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie

In 2014 is minder kas benodigd doordat de uitfinanciering van de verplichtingen op basis van liquiditeitsbehoefte verspreid over de duur van de onderzoekstrajecten plaatsvindt.

Topsectoren overig

Dit betreft een bijdrage aan NWO via het Ministerie van OCW voor het op peil houden van de totale begroting van NWO, zodat NWO onderzoek kan uitzetten binnen en buiten de topsectoren.

Bijdrage TNO

In 2013 is de bevoorschotting aan TNO beperkt versneld. Hierdoor ontstaat incidenteel een kasmeevaller in 2014 die wordt ingezet voor de bekostiging van het Groen Onderwijs (artikel 17).

Borgstellingsregeling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB)

Als gevolg van de conjunctuur van de afgelopen jaren worden er ook voor 2014 hoger dan in de begroting geraamde schades verwacht. Op basis van de aangepaste verwachtingen wordt de raming van de BMKB in de begroting opgehoogd met € 26,5 mln.

Subsidieregeling Innovatieve Scheepsbouw (SIS)

In december 2013 is een amendement aangenomen (TK, 33 805 XIII, nr 4) dat een intensivering van de (SIS) beoogde. Het tijdsbestek om in 2013 tot realisatie van dit amendement te komen, was echter te kort. In de geest van het amendement wordt nu het budget voor de periode 2014–2016 beschikbaar gesteld (in totaal € 5,3 mln).

Kamers van Koophandel/Ondernemerspleinen

In 2013 is de bevoorschotting aan de Kamers van Koophandel beperkt versneld. Hierdoor ontstaat incidenteel een kasmeevaller in 2014 die wordt ingezet voor de bekostiging van het Groen Onderwijs (artikel 17).

MEP/SDE

In de MEP- en SDE raming 2014 is sprake van lagere uitgaven. Deze lagere uitgaven hebben geen consequenties voor het doelbereik duurzame energie in 2020 (14%) of 2023 (16%).

Bijdrage aan agentschap RVO

De bijdrage aan het agentschap RVO wordt vanuit diverse beleidsartikelen (12, 13, 14, 16 en 18) verhoogd met totaal € 22 mln voor de uitvoering van het opdrachtenpakket 2014. De verhoging betreft met name uitvoering van nieuwe taken zoals de uitvoering van het Energie-akkoord, het overnemen van uitvoeringstaken van Dienst Landelijk Gebied en uitvoeringskosten van regelingen die niet structureel geraamd kunnen worden en daardoor jaarlijks worden vastgesteld.

Apurement

Verhoging op het onderdeel Apurement met € 27,9 mln hangt samen met de eind 2013 door de Europese Commissie opgelegde correcties ad € 35,2 mln. Voor perceelsregistratie (€ 29,9 mln) en niet opgelegde wettelijke rente aan debiteuren (€ 5,3 mln) wordt budget voor apurement verhoogd. De betaling vindt plaats in 2014 en de dekking komt uit de interne begrotingsreserve apurement.

Bijdrage aan NVWA

Om het toezicht van de NVWA op de voedselketen te verbeteren is in december 2013 een plan van aanpak aan de Kamer aangeboden (TK, 33 835, nr. 1). De aangekondigde maatregelen hebben betrekking op het versterken van het toezicht op vijf domeinen (vee- en vleessector, plantaardige sector, veterinaire exportcertificering, toezicht zuivelsector, consument en veiligheid) en het versterken van de organisatie ter ondersteuning van het primaire proces. Ten behoeve van dit plan van aanpak en de uitvoering van het opdrachtenpakket wordt de bijdrage aan de NVWA vanuit EZ voor 2014 in totaal verhoogd met € 33,5 mln (€ 12,6 uit de eindejaarsmarge 2013, € 20,4 mln uit beleidsartikel 16 en € 0,5 mln uit beleidsartikel 18).

Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit Landbouw

De meerjarenraming van de te betalen verliesdeclaraties op basis van de borgstellingsfaciliteit wordt verhoogd. De budgettaire dekking zal plaatsvinden uit de interne begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit.

Groen onderwijs

Door stijgende leerlingen- en studentenaantallen nemen de kosten van het Groen onderwijs toe. Door een combinatie van maatregelen binnen de EZ begroting en enkele incidentele meevallers in 2014 wordt de problematiek meerjarig binnen de begroting van EZ opgelost.

Overboeking professionaliseringsmiddelen groen onderwijs

De verhoging op het onderdeel «Aanvullende onderwijssubsidies» wordt voor € 3,6 mln (in 2014 en 2015) veroorzaakt door een budgettaire overboeking vanuit het Ministerie van OCW voor het aandeel in de professionaliseringsmiddelen groen onderwijs.

Overheveling naar Provinciefonds

Dit betreft een structurele overheveling naar het Provinciefonds van de middelen «Natuurpact ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland» (€ 100 mln in 2014).

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) voert met ingang van 1 april 2013 onder andere de taken uit die voorheen toekwamen aan de ZBO Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA). De financiering van de OPTA door marktpartijen verliep tot 2013 buiten de EZ-begroting om. Bij Voorjaarsnota 2014 wordt dit deel van de financiering administratief verwerkt op de EZ-begroting door het meerjarig ramen van de bijdragen van bedoelde marktpartijen en de uitgaven van de ACM (desaldering in uitgaven- en ontvangstbegroting van EZ).

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2014 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

	Art. nr.	Ontvangsten 2014
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2014		12.733.810
<i>Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties</i>		
ROM's	12	20.000
Terugontvangen dividendbelasting	12	3.000
Borgstellingsregeling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB)	13	- 5.500
Aardgasbaten	14	- 504.000
Onttrekkingen interne begrotingsreserves Agro	16	42.919
Onttrekking interne begrotingsreserve apurement	16	27.950
Afrekeningen projecten	18	5.515
Inbedding OPTA in Autoriteit Consument & Markt	40	16.739
Overige mutaties	Div.	3.157
Stand na 1e suppletoire begroting 2014		12.344.090

ROM's

Er zal in 2014 een herschikking van kapitaal plaatsvinden tussen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). Het vrijkomende kapitaal zal worden bestemd voor herinvestering in ROM's die behoefte hebben aan additioneel participatiekapitaal.

Terugontvangen dividendbelasting

Dit betreft de ontvangen dividendbelasting van de belastingdienst die vorig jaar is afgedragen over het uitgekeerde dividend van de NOM (€ 20 mln). Deze € 3 mln wordt conform afspraak benut om de resterende € 3 mln kapitaalstorting aan de ROM Zuidvleugel te voldoen.

Borgstellingsregeling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB)

De geraamde premie-ontvangsten voor 2014 worden verlaagd met € 5,5 mln omdat de benutting van de BMKB naar verwachting beperkter is dan aanvankelijk in de begroting werd geraamd.

Aardgasbaten

De verlaging van de aardgasbaten is het gevolg van het kabinetsbesluit van 17 januari jl. Dit besluit behelst ten eerste een reductie van het volume van het uit het Groningengasveld gewonnen gas tot 42,5 mld kubieke meter in 2014/2015 en tot 40 mld kubieke meter in 2016. De raming van de aardgasbaten wordt voor 2017 en 2018 gebaseerd op 40 mld m³ (hetzelfde niveau als in 2016 waartoe het kabinet eerder reeds besloten heeft). Dit is een technische aanpassing van de raming. Besluitvorming over de maximale productie na 2016 vindt plaats in 2016.

Ten tweede is rekening gehouden de aardgasbatenderving als gevolg van het compensatiepakket voor Groningen samenhangend met de aardbevingen.

Onttrekkingen interne begrotingsreserves Agro

De verhoging van de ontvangsten houdt voor € 6,2 mln verband met een aanpassing van de raming van de te onttrekken middelen uit de interne begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit, voor € 31,4 mln met de onttrekking uit de interne begrotingsreserve landbouw ten behoeve van de uitfinanciering van diverse regelingen op het agro-terrein en voor € 5,3 mln met de onttrekking uit de interne begrotingsreserve visserij ten behoeve van de uitfinanciering van de visserijregelingen onder het Europees Visserijfonds.

Onttrekking interne begrotingsreserve apurement

Deze ontvangsten houden verband met een onttrekking uit de interne begrotingsreserve apurement voor betalingen van door de Europese Commissie opgelegde correcties.

Afrekeningen projecten

Als gevolg van afrekeningen van projecten in het kader van ruimtelijk economisch beleid worden de ontvangsten met € 5,5 mln verhoogd. Het betreft hier onder meer het «Interregionaal programma Limburg» en de afrekening Toppers/bedrijventerreinen.

Inbedding OPTA in Autoriteit Consument & Markt

Zie toelichting bij de uitgavenmutaties.

3. De beleidsartikelen

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 11 Goed functionerende economie en markten

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)= (1+2)				
VERPLICHTINGEN	196.702	18.380	215.082	1.055	55	- 157	- 157
UITGAVEN	197.794	18.382	216.176	1.057	57	- 155	- 155
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			98%				
<i>Subsidies</i>	<i>1.700</i>		<i>1.700</i>				
• Digitalisering regionale radio	1.700		1.700				
<i>Opdrachten</i>	<i>12.446</i>	<i>17.687</i>	<i>30.133</i>	<i>- 42</i>	<i>- 42</i>	<i>- 42</i>	<i>- 42</i>
• Onderzoek en Opdrachten	2.339	58	2.397	- 42	- 42	- 42	- 42
• PIANOo/TenderNed	6.218	- 1.627	4.591				
• Beleidsvoorbereiding en evaluaties Frequenties en Veiligheid	3.889	19.256	23.145				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>11.165</i>	<i>48</i>	<i>11.213</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>
• Agentschap Telecom	10.386	34	10.420	- 150	- 150	- 150	- 150
• DICTU	779	14	793				
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>168.594</i>	<i>108</i>	<i>168.702</i>	<i>212</i>	<i>212</i>		
• Metrologie	14.092	- 104	13.988				

	Stand vastgestelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)= (1+2)				
• Raad voor Accreditatie	296		296				
• ACM	421		421				
• CBS	153.785	212	153.997	212	212		
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>3.889</i>	<i>539</i>	<i>4.428</i>	<i>1.037</i>	<i>37</i>	<i>37</i>	<i>37</i>
• Nederlands Normalisatie Instituut (NEN)	1.153		1.153				
• Internationale organisaties	2.676	539	3.215	1.037	37	37	37
• Raad van deskundigen voor de nationale meetstandaarden	60		60				
ONTVANGSTEN	52.265	756	53.021				
• High Trust	31.300		31.300				
• Diverse ontvangsten	20.965	756	21.721				

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen hangt grotendeels samen met de verhoging van de uitgaven.

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten

De hogere uitgaven (€ 17,7 mln) houden voornamelijk verband met:

- De kosten samenhangend met het veilen van frequenties (€ 18,5 mln).
- De overboeking naar het apparaatsartikel 40 ten behoeve van de personele en materiële budgetten van PIANOo/Tenderned (€ 1,6 mln)
- Een vergoeding aan KPN als verzorger van de bemiddelingsdienst voor doven en slechthorenden (€ 0,8 mln)

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

De hogere uitgaven hangen met name samen met de organisatie door Nederland van de vierde Internationale Cyberspace Conferentie die in de eerste helft van 2015 gehouden wordt.

Toelichting op de ontvangsten

De hogere ontvangsten zijn toe te rekenen aan de vergoeding voor de bemiddelingsdienst ten behoeve van doven en slechthorenden, die door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) wordt geïnd bij de (inter)nationale telefoonmaatschappijen. Zie ook het daarover gestelde onder «Opdrachten».

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 12 Een sterk innovatievermogen

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	589.198	146.748	735.946	- 5.075	1.969	3.268	2.401
UITGAVEN	814.790	32.992	847.782	- 7.575	- 9.338	3.501	3.779
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			81%				
<i>Leningen</i>	<i>95.814</i>	<i>118.937</i>	<i>214.751</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	
• Innovatiefonds (IF):							
innovatiekrediet	67.459	13.322	80.781				
• IF: risicokapitaal	15.555	2.115	23.170				
• IF: Vroege fase / informal Investors / ROM's		103.500	78.000	500	500	500	
• IF: Fund of Funds	12.800		12.800				
<i>Subsidies</i>	<i>64.577</i>	<i>- 717</i>	<i>63.860</i>	<i>18.611</i>	<i>4.582</i>	<i>1.875</i>	2.284
• Innovatie Prestatie Contrac- ten	1.084		1.084				
• Eurostars	7.916	- 324	7.592	702	1.517	1.875	2.284
• Lucht- en Ruimtevaart	20.281	1	20.282	8.057			
• Overig	35.296	- 394	34.902	9.852	3.065		
<i>Opdrachten</i>	<i>2.633</i>	<i>- 24</i>	<i>2.609</i>				
• Onderzoek en opdrachten	2.633	- 24	2.609				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>64.882</i>	<i>1.025</i>	<i>65.907</i>	<i>1.036</i>	<i>1.029</i>	<i>1.021</i>	<i>1.021</i>
• RVO	64.741	1.025	65.675	1.037	1.030	1.022	1.022
• Agentschap Telecom	141		141	- 1	- 1	- 1	- 1
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>133.761</i>	<i>- 8.662</i>	<i>125.099</i>	<i>2.276</i>	<i>1.539</i>	<i>158</i>	<i>5</i>
• TNO	133.761	- 8.662	136.099	2.276	1.539	158	5
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>453.123</i>	<i>- 77.567</i>	<i>375.556</i>	<i>- 29.998</i>	<i>- 16.988</i>	<i>- 53</i>	<i>469</i>
• Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI- toeslag)	101.561	- 35.027	66.534	- 16.319	- 8.776		
• Internationaal Innoveren	4.000		4.000				
• Grote Technologische Instituten (GTI's)	40.973	68	41.041	346	344	180	50
• Topsectoren overig	215.097	- 28.399	186.698	- 14.035	- 8.566	- 243	409
• Ruimtevaart (ESA)	90.259	- 13.500	76.759				
• Overig (inclusief onderzoeks- projecten)	1.233	- 709	514	10	10	10	10
ONTVANGSTEN	49.968	23.527	73.495	853	1.701	2.470	2.748
• Luchtvaartkredietregeling	2.102		2.102				
• Technische Ontwikkelings- projecten (TOP)	4.000		4.000				
• Rijksoctrooiwet	31.212		31.212				
• IF: Innovatiekredieten	9.816		9.816				
• IF: ontvangsten ROM's		23.000	23.000				
• Eurostars	1.250	527	1.777	853	1.701	2.470	2.748
• Diverse ontvangsten	1.588		1.588				

Toelichting op verplichtingen

De verhoging van het verplichtingbudget betreft met name:

- Het inzetten van het verplichtingbudget dat in 2013 niet tot benutting is gekomen binnen het Innovatiefonds MKB+ (in totaal € 125,1 mln) en € 20 mln voor deerschikking van kapitaal tussen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen.
- Een ophoging van € 23,3 mln op Topsectoren overig voor de transitie Technologische Top Instituten (in totaal € 45 mln) zoals gemeld in de brief aan de Kamer van 4 april 2014 (TK, 28 753/32 637, nr. 33).
- Een ophoging met € 8 mln tot € 30 mln op het budget van de MKB-Innovatiestimulering Topsectoren zoals gemeld in de brief aan de Tweede Kamer (TK, 32 637, nr. 82, d.d. 2 oktober 2013).

- Een bijdrage aan artikel 13 van € 13,5 voor de oprichting van een Nederlandse Investeringsinstelling en het flankerend beleid als onderdeel van het in de Ontwerpbegroting 2014 aangekondigde stimuleringspakket (zie toelichting onder bijdragen aan organisaties en artikel 13).
- Een bijdrage aan NWO via het Ministerie van OCW (€ 15 mln) voor het op peil houden van de totale begroting van NWO, zodat NWO onderzoek kan uitzetten binnen en buiten topsectoren.

Toelichting op de uitgaven

Leningen

De verhoging van het Innovatiefonds met € 119 mln in 2014 wordt grotendeels verklaard door het inzetten van het budget dat in 2013 niet tot benutting is gekomen (inclusief het budget voor Vroege Fase Financiering). Hiervan betreft € 3 mln de ontvangst van de ingehouden dividendbelasting op het in 2013 ontvangen dividend van de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij. Tevens zal er in 2014 een herschikking van kapitaal plaatsvinden (€ 20 mln) tussen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen. Het vrijkomende kapitaal zal worden bestemd voor herinvestering in ROM's die behoefte hebben aan additioneel participatiekapitaal.

Subsidies

De begrotingsmutatie op Lucht- en Ruimtevaart voor 2015 betreft het opvragen van de niet-relevante middelen die in 2013 niet tot besteding zijn gekomen voor de Luchtvaartkredietfaciliteit. Het betreft een krediet dat verstrekt is aan Rekkof (€ 20 mln) waarover nog onduidelijkheid bestaat wanneer dit project tot uitfinanciering komt.

De begrotingsmutatie op «Overig» betreft met name het ophogen van het budget van de MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) naar € 30 mln vanuit de TKI-toeslag, dit heeft een kaseffect in 2015 (€ 9 mln) en 2016 (€ 3 mln). Dit voornemen is per brief gemeld aan de Tweede Kamer (TK, 32 637, nr. 82, d.d. 2 oktober 2013).

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

In 2013 is de bevoorschotting aan TNO beperkt versneld. Hierdoor ontstaat incidenteel een kasmeevaller in 2014 die wordt ingezet voor de bekostiging van het Groen Onderwijs (artikel 17).

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI-toeslag): doordat de uitfinanciering van de aangegane verplichtingen plaatsvindt op basis van liquiditeitsbehoefte verspreid over de duur van de onderzoekstrajecten, is er in 2014 minder kas benodigd (het verplichtingenbudget van de TKI-toeslag in 2014 wordt naar verwachting volledig uitgeput). Deze ruimte wordt ingezet voor de volgende knelpunten:

- Bijdrage aan het tekort op de BMKB (€ 28 mln). Als gevolg van de conjunctuur van de afgelopen jaren en de gerealiseerde schades in de eerste maanden van dit jaar worden ook in 2014 fors hogere schades verwacht dan geraamd in de begroting.
- De bijdrage aan de Subsidieregeling Innovatieve Scheepsbouw. In december 2013 is een amendement (TK, 33 805 XIII, nr. 4) aangenomen. Het tijdsbestek om tot realisatie van dit amendement te komen was echter te kort. In de geest van het amendement wordt nu het

verplichtingbudget (€ 5,3 mln) voor 2014 beschikbaar gesteld. Het kaseffect is € 2,3 mln voor 2014, € 2 mln voor 2015 en € 1 mln voor 2016.

- Verder wordt budget ingezet voor de MIT (zie toelichting onder subsidies), voor het ontwikkelen van de kwantumcomputer (Qutech via TNO in totaal € 2,8 mln voor de jaren 2014–2016). Daarnaast wordt vanuit de TKI-toeslag € 2,3 mln in 2015 en € 2 mln in 2016 ingezet voor de transitie «Technologische Topinstituten», overeenkomstig de brief aan de Kamer van 4 april 2014 (TK, 28 753/32 637, nr. 33).

De verlaging van het budget op «Topsectoren overig» betreft met name een bijdrage aan NWO via het Ministerie van OCW voor het op peil houden van de totale begroting van NWO, zodat NWO onderzoek kan uitzetten binnen en buiten topsectoren. Het betreft € 25 mln voor 2014, € 15 mln voor 2015 en € 10 mln voor 2016.

De begrotingsmutatie op Ruimtevaart (– € 13,5 mln) betreft een overheveling naar artikel 13 voor de oprichting van een Nederlandse Investeringsinstelling (NII) en het flankerend beleid als onderdeel van het stimuleringspakket dat in de Ontwerpbegroting 2014 is aangekondigd. Aanvankelijk was hiervoor in 2013 budget ter beschikking gesteld. Omdat het de verwachting was dat dit niet tijdig tot committering zou leiden is dit budget bij Najaarsnota 2013 ingezet voor Ruimtevaart. Als gevolg hiervan treedt in de raming 2014 voor Ruimtevaart voor € 13,5 mln vrijval op ten gunste van het NII en het flankerend beleid.

Toelichting op de ontvangsten

De hogere ontvangsten op het onderdeel «IF (Innovatiefonds): ontvangsten ROM's» betreffen de € 3 mln van de Belastingdienst ontvangen dividendbelasting die in 2013 is ingehouden over het uitgekeerde dividend van de NOM (€ 20 mln). Deze € 3 mln wordt conform afspraak benut om de resterende € 3 mln kapitaalstorting aan de ROM Zuidvleugel te voldoen. Tevens zal er in 2014 een herschikking van kapitaal plaatsvinden (€ 20 mln) tussen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen. Het vrijkomende kapitaal zal worden bestemd voor herinvestering in ROM's die behoefte hebben aan additioneel participatiekapitaal.

Voor «Eurostars» is het nieuwe Europese programma vastgesteld voor de periode 2014–2020. Op basis van de bijdrage van de lidstaten is de Europese «top-up» vastgesteld, dit is 1/3 van de nationale bijdrage. De Europese bijdrage wordt als ontvangst op de EZ-begroting verwerkt waardoor via de uitgavenbegroting deze ruimte beschikbaar komt voor het programma «Eurostars» (desaldering).

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 13 Een excellent ondernemingsklimaat

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	2.377.631	22.066	2.399.697	2.914	988	1.198	1.200
Waarvan garantieverplichtingen	2.190.294	– 1.158	2.189.136	– 1.158	– 1.158	– 1.158	– 1.158
UITGAVEN	319.466	32.383	351.849	5.731	2.698	1.208	1.205
Waarvan juridisch verplicht (percentage)				93%			

	Stand vastge- stelde begroting 2014	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
<i>Garanties</i>	97.011	25.342	122.353	– 1.158	– 1.158	– 1.158	– 1.158
• BMKB	65.000	26.500	91.500				
• Groeifinancieringsfaciliteit	9.343		9.343				
• Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	13.000	– 1.158	11.842	– 1.158	– 1.158	– 1.158	– 1.158
• Borgstelling Scheepsnieuwbouw	9.668		9.668				
<i>Subsidies</i>	19.945	15.374	35.319	1.397	317	– 650	– 650
• Bevorderen ondernemerschap	5.430	12.924	18.354	– 753	– 833	– 500	– 500
• Interdepartementaal Programma Biobased Economy	2.744	– 150	2.594	– 150	– 150	– 150	– 150
• Uitfinanciering subsidies	11.771	2.600	14.371	2.300	1.300		
<i>Opdrachten</i>	25.669	– 472	25.197	833	1.071	583	583
• Onderzoek & ontwikkeling	1.043	1.063	2.106	1.100	1.089	1.089	1.089
• ICT-beleid	19.980	– 1.122	18.858	183	421	– 67	– 67
• Beleidsvoorbereiding en evaluaties	2.316	– 413	1.903	– 450	– 439	– 439	– 439
• Regiegroep Regeldruk/ACTAL	2.330		2.330				
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	19.337	1.127	20.464	1.027	27	27	27
• NBTC	10.152		10.152				
• UNWTO	233		239				
• Bijdragen aan instituten	8.952	400	10.073				
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	137.042	– 11.414	125.628	2.419	1.231	1.231	1.231
• Kamers van Koophandel / Ondernemerspleinen	137.042	– 11.414	125.628	2.419	1.231	1.231	1.231
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	20.462	2.426	22.888	1.213	1.210	1.175	1.172
• RVO	18.258	2.426	20.684	1.213	1.210	1.175	1.172
• Logius	2.204		2.204				
ONTVANGSTEN	72.087	– 5.500	66.587				
• BMKB	38.406	– 5.500	32.906				
• Groeifinancieringsfaciliteit	8.000		8.000				
• Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000		13.000				
• Borgstelling Scheepsnieuwbouw	10.000		10.000				
• Joint Strike Fighter (JSF)	1.303		1.303				
• Diverse ontvangsten	1.378		1.378				

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen met € 21,3 mln wordt met name veroorzaakt door een overheveling vanuit artikel 12 van € 18,8 mln. Dit bedrag bestaat voor € 5,3 mln uit een bijdrage aan de Subsidieregeling Innovatieve Scheepsbouw (SIS). In december 2013 is een amendement aangenomen (TK, 33 805 XIII, nr. 4). Het tijdsbestek om in 2013 tot realisatie van dit amendement te komen, was echter te kort. In de geest van het amendement wordt nu het budget voor 2014 beschikbaar gesteld voor de SIS. Hiernaast wordt € 13,5 mln beschikbaar gesteld vanuit het Ruimtevaartbudget voor de oprichting van een Nederlandse Investeringsinstelling (NII) en het flankerend beleid voor alternatieve financieringsvormen dat onderdeel vormt van het stimuleringspakket dat in de begroting 2014 is aangekondigd. Dit ter compensatie voor de tegengestelde beweging die in 2013 heeft plaatsgevonden. In de 2^e suppletoire begroting 2013 is namelijk het budget dat niet voor het NII en flankerend beleid kon worden aangewend ingezet voor Ruimtevaart.

Toelichting op de uitgaven

Garanties

Als gevolg van de conjunctuur van de afgelopen jaren worden er ook voor 2014 hoger dan in de begroting geraamde schades verwacht. Op basis van de aangepaste verwachtingen wordt de raming van de BMKB in de begroting opgehoogd met € 26,5 mln. Hiernaast worden de geraamde premie-ontvangsten voor 2014 verlaagd met € 5,5 mln omdat de benutting van de BMKB naar verwachting beperkter is dan aanvankelijk in de begroting werd geraamd. De dekking hiervoor wordt gevonden in:

- Het kasbudget van de TKI-toeslag dat als gevolg van een langere uitfinancieringsperiode in 2014 niet nodig is (€ 28 mln).
- De kasvrijval in 2014 (€ 4 mln) op de aangevane verplichting voor het Center for Translational Molecular Medicine (CTMM).

Subsidies

De verhoging van de uitgaven op de categorie «subsidies» van totaal € 15,4 mln hangt bijna volledig (€ 15,8 mln) samen met het beschikbaar stellen van het budget voor SIS (€ 2,3 mln onderdeel «Uitfinanciering subsidies») en NII (€ 13,5 mln onderdeel «Bevorderen Ondernemerschap»), zie hiervoor de toelichting op de verplichtingen. De uitfinanciering van het budget voor de SIS zal naar verwachting verspreid over 3 jaar plaatsvinden (2014 tot en met 2016).

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

In 2013 is de bevoorschotting aan de Kamers van Koophandel beperkt versneld. Hierdoor ontstaat incidenteel een kasmeevaller in 2014 die wordt ingezet voor de bekostiging van het Groen Onderwijs (artikel 17).

Ontvangsten

De begrotingsmutatie op de ontvangstraming BMKB wordt veroorzaakt door de verwachte lagere premie-ontvangsten in 2014 (– € 5,5 mln).

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 14 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^o suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	3.899.850	77.771	3.977.621	40.426	444	444	730
Waarvan garantieverplichtingen							
UITGAVEN	1.538.633	– 35.112	1.503.521	1.826	530	444	730
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			86%				
<i>Subsidies</i>	<i>1.331.133</i>	<i>– 45.640</i>	<i>1.285.493</i>	<i>– 3.286</i>	<i>– 3.286</i>	<i>– 3.286</i>	<i>– 3.000</i>
• Topsectoren Energie	45.787	– 1.624	44.163	15.000	30.000	25.000	15.000
• Energie-innovatie (IA)	19.749		19.749				
• Green Deal	28.692	– 4.065	24.627				
• Energieakkoord	35.000	– 4.195	30.805	– 286	– 286	– 286	
• MEP	470.000	– 17.800	452.200				

	Stand vastge- stelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1 ^a suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^a suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
• SDE	417.496	– 16.956	400.540	– 2.000	– 2.000	– 2.000	– 2.000
• SDE+	171.060		171.060	– 15.000	– 30.000	– 25.000	– 15.000
• Compensatie Energie- intensieve bedrijven (ETS)	78.000	– 1.000	77.000	– 1.000	– 1.000	– 1.000	– 1.000
• CCS	39.047		39.047				
• Hoge Flux Reactor	7.250		7.250				
• Elektrisch rijden	2.210		2.210				
• Caribisch Nederland	11.500		11.500				
• Overige subsidies	5.342		5.342				
<i>Opdrachten</i>	<i>27.268</i>	<i>– 3.124</i>	<i>24.144</i>	<i>1.400</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
• O&O bodembeheer	666	540	1.206	100	100	100	100
• Joint implementation	2.308	– 965	1.343	1.300			
• Straling	11.456	– 2.699	8.757				
• Pallas	9.100		9.100				
• Onderzoek en opdrachten	3.738		3.738				
<i>Bijdragen aan agentschap- pen</i>	<i>34.998</i>	<i>14.904</i>	<i>49.902</i>	<i>3.613</i>	<i>3.613</i>	<i>3.613</i>	<i>3.613</i>
• RVO	31.012	13.954	44.966	3.615	3.615	3.615	3.615
• NVWA	693		693	– 2	– 2	– 2	– 2
• Kern Fysische Dienst	3.293		3.293				
• KNMI		950	950				
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>113.106</i>	<i>– 1.390</i>	<i>111.716</i>				
• Doorsluis COVA heffing	111.000		111.000				
• TNO bodembeheer	2.106	– 1.390	716				
<i>Bijdragen aan (inter)na- tionale organisaties</i>	<i>32.128</i>	<i>138</i>	<i>32.266</i>	<i>99</i>	<i>103</i>	<i>17</i>	<i>17</i>
• ECN/NRG	31.347	257	31.604	86	86		
• Diverse instituten	781	– 119	662	13	17	17	17
ONTVANGSTEN	12.165.411	– 504.000	11.661.411	– 751.000	– 1.366.000	– 546.000	– 454.000
• COVA	111.000		111.000				
• SDE+	200.000		200.000				
• Aardgasbaten	11.850.000	– 504.000	11.346.000	– 751.000	– 1.366.000	– 546.000	– 454.000
• Ontvangsten zoutwinning	1.761		1.761				
• Diverse ontvangsten	2.650		2.650				

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen (€ 77,8 mln) wordt als volgt verklaard:

- Om een voorgenomen lening (€ 40 mln) aan de stichting ter voorbereiding van Pallas, de voorziene opvolger van de Hoge Flux Reactor te Petten, in 2013 te effectueren is de verplichtingenruimte van 2014 en 2015 voor ieder van deze jaren met € 10,1 mln verlaagd.
- Vanuit het budget SDE+ wordt voor de jaren 2015 tot en met 2020 € 100 mln kasgeld overgeheveld ten behoeve van de Topsectoren Energie. In 2014 wordt hiertoe € 82,6 mln verplichtingenruimte opgevoerd (doorschuif van € 32,6 mln van tot en met 2013 overgebleven verplichtingenruimte en € 50,0 mln voor 2014). Deze aanwending van SDE+ middelen vindt plaats in het kader van het ondersteunen van innovatieprojecten, die passen binnen de programmaliijnen van de Topsector Energie. Uitgangspunt hierbij is dat deze projecten bijdragen aan het kosteneffectiever bereiken van de doelstelling van 16% duurzame energie in 2023. De totale uitgaven voor de SDE+ nemen hierdoor niet toe.
- Vanwege vertraging van het realiseren van investeringen in duurzame energie op de BES-eilanden wordt € 6,5 mln verplichtingenruimte toegevoegd aan 2014. Deze ruimte werd in 2013 niet benut.

Toelichting op de uitgaven

Subsidies

De lagere subsidie-uitgaven (€ 45,6 mln) houden voornamelijk verband met:

- In de MEP- en SDE raming 2014 is sprake van lagere uitgaven. Deze lagere uitgaven hebben geen consequenties voor het doelbereik duurzame energie in 2020 (14%) of 2023 (16%).
- Een overboeking van middelen (€ 0,7 mln) in het kader van de «Green Deal» naar het Provincie- en Gemeentefonds.
- Overboekingen naar het artikelonderdeel Bijdragen aan agentschappen (RVO) vanwege de niet eerder geraamde uitvoering van regelingen inzake Topsectoren Energie (€ 1,6 mln), Green Deal (€ 3,2 mln), Nationaal Energie Akkoord (€ 3,9 mln), Duurzame Energie (€ 2,0 mln) en Compensatie Energie-intensieve bedrijven (€ 1,0 mln).

Opdrachten

De lagere uitgaven op het instrument «Straling» houden met name verband met de overboeking van middelen (€ 1,4 mln) naar artikel 40 (apparaat) ten behoeve van de inzet van tijdelijk personeel voor de projectdirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid (NIV). Daarnaast wordt € 1,3 mln voor uitvoeringskosten toegevoegd aan de middelen van het agentschap RVO.

Bijdragen aan agentschappen

Voor de uitvoering van diverse regelingen zijn middelen overgeboekt naar het agentschap RVO: (NEA € 3,9 mln, Green Deal € 3,2 mln, Duurzame Energie € 2,0 mln, Energie-innovatie € 1,6 mln, Straling € 1,3 mln, ETS € 1,0 mln).

Toelichting op de ontvangsten

De verlaging van de aardgasbaten is het gevolg van het kabinetsbesluit van 17 januari jl. Dit besluit behelst ten eerste een reductie van het volume van het uit het Groningengasveld gewonnen gas tot 42,5 mld kubieke meter in 2014/2015 en tot 40 mld kubieke meter in 2016. De raming van de aardgasbaten wordt voor 2017 en 2018 gebaseerd op 40 mld m³ (hetzelfde niveau als in 2016 waartoe het kabinet eerder reeds besloten heeft). Dit is een technische aanpassing van de raming. Besluitvorming over de maximale productie na 2016 vindt plaats in 2016. Ten tweede is rekening gehouden de aardgasbatenderving als gevolg van het compensatiepakket voor Groningen samenhangend met de aardbevingen.

Beleidsartikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

Bedragen x € 1.000

	Stand vastge- stelde begroting 2014	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting 2014	Stand 1 ^o suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	659.135	108.354	767.489	9.095	4.572	- 370	- 2.272
Waarvan garantieverplichtingen	138.000						
UITGAVEN	565.726	104.692	670.418	25.717	18.272	10.330	5.428
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			84%				

	Stand vastge- stelde begroting 2014	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
<i>Subsidies</i>	<i>48.576</i>	<i>44.498</i>	<i>93.074</i>	<i>5.340</i>	<i>4.499</i>	<i>– 580</i>	<i>643</i>
• Agrarisch ondernemerschap (16.1)	5.688	1.896	7.584				
• Duurzame veehouderij (16.1)	4.775	14.546	19.321	1.505	1.050	– 1.450	
• Mestbeleid (16.1)	2.550	269	2.819				
• Plantaardige productie (16.1)	14.386	2.163	16.549	– 20	161		
• Agrarische innovatie en overig (16.1)	3.140	– 105	3.035	972	1.089	870	643
• Visserij (16.1)		4.039	4.039	2.883	2.199		
• Cofinanciering GLB/GVB (16.1)	8.760	– 6.260	2.500				
• Dierenwelzijn productiedieren en gezelschapsdieren (16.3)	2.008		2.008				
• Apurement (16.5)	7.269	27.950	35.219				
<i>Garanties</i>	<i>17.800</i>	<i>6.200</i>	<i>24.000</i>	<i>15.200</i>	<i>12.200</i>	<i>9.200</i>	<i>6.200</i>
• Bijdrage begrotingsreserve Borgstellingsfaciliteit (16.1)	3.000		3.000				
• Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit (16.1)	14.800	6.200	21.000	15.200	12.200	9.200	6.200
<i>Opdrachten</i>	<i>134.701</i>	<i>27.400</i>	<i>162.101</i>	<i>6.156</i>	<i>4.629</i>	<i>4.585</i>	<i>1.261</i>
– Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij (16.1)	11.606	14.740	26.346	5.259	3.287	3.574	1.750
• Borgen voedselveiligheid- en kwaliteit(16.2)	5.943	2.970	8.913	200	200		
• Plant- en diergezondheid (16.3)	14.237	1.220	15.457	290	840	840	– 660
• Kennisontwikkeling en innovatie (16.4)	101.047	7.970	109.017	407	302	171	171
• Borgen voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid (16.5)	1.868	500	2.368				
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>123.393</i>	<i>– 8.785</i>	<i>114.608</i>	<i>1.305</i>	<i>– 937</i>	<i>– 937</i>	<i>– 937</i>
• College Toelating Bedrijfs- middelen en Biociden (16.3)	456	1.090	1.546	600	600	600	600
• Dienst Landbouwkundig Onderzoek (16.4)	72.118	1.787	73.905	2.242			
• ZON-mw (dierproeven) (16.4)	300	– 300	0				
• Medebewind produktschappen (16.5)	50.519	– 11.362	39.157	– 1.537	– 1.537	– 1.537	– 1.537
<i>Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken</i>	<i>3.650</i>		<i>3.650</i>				
• Diergezondheidsfonds	3.650						
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>7.915</i>	<i>882</i>	<i>8.797</i>	<i>746</i>	<i>920</i>	<i>1.158</i>	<i>1.358</i>
• UNEP, FAO en overige contributies	7.915	882	8.797	746	920	1.158	1.358
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>229.691</i>	<i>34.497</i>	<i>264.188</i>	<i>– 3.030</i>	<i>– 3.039</i>	<i>– 3.096</i>	<i>– 3.097</i>
• NVWA	95.485	33.001	128.486	– 300	– 300	– 300	– 300
• RVO	125.959	1.496	127.455	– 2.730	– 2.739	– 2.796	– 2.797
• DLG	222		222				
• Rijksrederij	8.025		8.025				
ONTVANGSTEN	292.779	73.243	366.022	27.264	21.696	13.865	8.764
• Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij (16.1)	22.581	43.419	66.000	27.093	21.525	13.694	8.593
• Borgen voedselveiligheid- en kwaliteit(16.2)	430		430				
• Plant- en diergezondheid (16.3)	500		500				
• Kennisontwikkeling en innovatie (16.4)	10.584	1.874	12.458	171	171	171	171
• Borgen voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid (16.5)	258.684	27.950	286.634				

Toelichting op de verplichtingen

De hogere verplichtingen hangen grotendeels samen met de uitgavenmutaties. Bovendien vindt ten behoeve van het landelijk meetnet effecten mestbeleid een verplichtingschuif plaats waarbij de verplichtingen in 2014 zijn verhoogd met € 6 mln en in 2015 tot en met 2018 zijn verlaagd met € 1,5 mln per jaar. In 2014 wordt voor de periode 2014–2020 opdracht verleend aan het RIVM voor de monitoring van de waterkwaliteit op landbouwbedrijven. De opdracht heeft betrekking op de periode van het vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn en de daaraan verbonden derogatie. Dit betreft de periode 2014–2017, met een doorloop van werkzaamheden tot en met 2020. Omdat de opdracht in één keer voor de gehele periode wordt verleend, wordt een verplichtingschuif van de jaren 2015–2018 naar 2014 verwerkt.

Toelichting op de uitgaven

Subsidies

De verhoging op het onderdeel Duurzame veehouderij houdt voornamelijk verband met een bijstelling van het budget voor de «Programma-tische Aanpak Stikstof (PAS)» van € 13,2 mln voor de regelingen die met de PAS-middelen worden gefinancierd (investeringsregeling duurzame stallen, het meetprogramma duurzame stallen, beroepsopleiding/voorlichting, praktijknetwerken). Hiervan is € 7,0 mln overgeheveld van artikel 18 en € 6,2 mln onttrokken aan de begrotingsreserve Landbouw. Tevens wordt dit onderdeel verhoogd met € 1,5 mln vanuit de interne begrotingsreserve landbouw voor projecten in het kader van de regeling fijnstofmaatregelen.

De verhoging op het onderdeel Visserij houdt verband met de uitfinanciering van de visserijregelingen onder het Europees Visserijfonds. Om deze verhoging te financieren worden middelen onttrokken uit de interne begrotingsreserve visserij.

De verlaging op het onderdeel Cofinanciering GLB/GVB met € 6,3 mln dient ter financiering van de bijdrage aan de NVWA. Hierover is in december 2013 een Plan van Aanpak NVWA aan de Tweede Kamer gezonden (TK, 33 835, nr. 1). Het restantbudget blijft gereserveerd ter financiering van de storting van garantiekapitaal voor de Garantieregeling Marktintroductie Innovaties zoals aangekondigd in de Beleidsbrief Tuinbouw (TK, 32 627, nr. 14) en ten behoeve van het ondersteunen van een Brede Weersverzekering (TK, 28 625, nr. 168).

De verhoging op het onderdeel Apurement houdt verband met het volgende.

Ultimo december 2013 is de Tweede Kamer geïnformeerd (TK, 21 501–32, nr. 762) over twee correcties die de Europese Commissie heeft toegepast op de door Nederland ingediende declaraties bij Europese landbouw-fondsen. Deze correcties hebben betrekking op het perceelsregister voor de periode 2008–2010 en op het debiteurenbeheer van betaalorganen in de periode 1988–2006. De correctie op het perceelsregister bedraagt € 29,9 mln en de correctie op het debiteurenbeheer € 5,3 mln. Ten behoeve van de betaling van deze correcties dient het budget op het onderdeel Apurement met € 27,9 mln te worden verhoogd. De dekking vindt plaats vanuit de interne begrotingsreserve apurement.

Garanties

De verhoging op de categorie «garanties» houdt verband met een meerjarige aanpassing van de te betalen verliesdeclaraties op basis van de borgstellingsfaciliteit. In verband hiermee wordt de raming van de te onttrekken middelen uit de interne begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit eveneens meerjarig aangepast.

Opdrachten

De verhoging op het onderdeel «Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij» houdt voornamelijk verband met een bijstelling voor de PAS van € 9,1 mln voor het project «Emissiearm veevoer». Hiervan is € 4,5 mln overgeheveld vanuit artikel 18 en € 4,6 mln onttrokken uit de interne begrotingsreserve landbouw. Voorts wordt dit onderdeel verhoogd met € 4,7 mln, onder meer voor een storting in de interne begrotingsreserve Geothermie ten behoeve van de garantieregeling Geothermie en ter dekking van tekorten op projecten op het gebied van antibiotica, pelsdierhouderij en duurzame landbouw. Tevens vindt een verhoging plaats van het budget voor het Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM) van € 1,1 mln. Deze hogere uitgaven voor LMM worden gecompenseerd door hogere boete-inkomsten gerelateerd aan het mestbeleid.

De verhoging op het onderdeel «Borgen voedselveiligheid- en kwaliteit» houdt verband met hogere uitgaven aan projecten met betrekking tot voedselkwaliteit en transparantie, enerzijds als gevolg van tekorten op de financiering van lopende projecten en de SBIR Voedselverspilling, anderzijds door de verwachte uitgaven ten behoeve van de campagne voedselverspilling en de organisatie van een internationale conferentie over voedselverspilling. De hogere uitgaven worden gecompenseerd vanuit de interne begrotingsreserve landbouw.

De verhoging op het onderdeel «Kennisonwikkeling en innovatie» houdt verband met de uitvoering van onderzoeksprojecten door Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO). Hiervan heeft € 1,3 mln betrekking op de PAS vanuit artikel 18, wordt € 1,1 mln onttrokken uit de interne begrotingsreserve Landbouw en € 1 mln ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De resterende € 4,6 mln wordt deels gecompenseerd vanuit de overige EZ-artikelen en vanuit artikel 16.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

De hogere bijdrage aan het «College Toelating Bedrijdingsmiddelen en Biociden» hangt samen met het in lijn brengen van het budget met de voor 2014 verstrekte opdracht. Dit wordt gecompenseerd vanuit de overige onderdelen van artikel 16.

De raming voor «Medebewind produktschappen» kan voor € 9,5 mln verlaagd worden omdat de kosten van de uitvoering van de publieke taken lager uitvallen dan de € 31 mln die in verband met de overname van de publieke taken van de produktschappen aan deze post op de begroting is toegevoegd. Deze ruimte wordt gebruikt voor de financiering van de maatregelen gericht op verbetering van het toezicht NVWA. Daarnaast vindt een meerjarige overheveling van € 1,5 mln plaats naar het Ministerie van VWS plaats in verband met de overname van PBO-taken door dit ministerie.

Bijdragen aan agentschappen

NVWA

Om het toezicht van de NVWA op de voedselketen te verbeteren is in december 2013 een plan van aanpak aan de Kamer aangeboden (TK, 33 835, nr. 1). De aangekondigde maatregelen hebben betrekking op het versterken van het toezicht op vijf domeinen (vee- en vleessector, plantaardige sector, veterinaire exportcertificering, toezicht zuivelsector, consument en veiligheid) en het versterken van de organisatie ter ondersteuning van het primaire proces. Ten behoeve van dit plan van aanpak wordt de bijdrage van EZ voor 2014 verhoogd met € 33,0 mln. Compensatie vindt onder meer plaats door verlaging van de bijdragen aan de produktschappen (€ 9,5 mln), een lagere bijdrage aan het Europese Plattelands Ontwikkelingsprogramma (€ 6,3 mln), een lagere bijdrage aan de RVO ad € 1,9 mln, de Eindejaarsmarge 2013 (€ 12,6 mln) en overige onderdelen binnen artikel 16 (€ 2,7 mln).

RVO

De hogere bijdrage hangt grotendeels samen met de toevoeging uit de eindejaarsmarge 2013 HGIS ad € 2,4 mln. Deze eindejaarsmarge hangt samen met minder uitgaven in 2013 die zijn ontstaan door achterstanden bij de Regionale Service Organisaties (RSO's) van Buitenlandse Zaken met betrekking tot het administratief verwerken van gedane uitgaven door het Landbouwradenetwerk. Uitgaven door de landbouwraden worden namelijk via de RSO's doorbelast aan Economische Zaken. De achterstanden zullen in 2014 worden ingelopen. Verder wordt de bijdrage verhoogd met € 2,4 mln voor uitvoeringskosten met betrekking tot de PAS.

Hiertegenover staat een verlaging van € 1,8 mln ten gunste van de bijdrage op artikel 12 en 14 als gevolg van het harmoniseren van het kostprijsmodel vanwege de vorming van RVO en een verlaging met € 1,9 mln in verband met lagere ICT-kosten inzake het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Toelichting op de ontvangsten

- De hogere ontvangsten op het onderdeel «Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij» houden voor € 6,2 mln verband met een aanpassing van de raming van de te onttrekken middelen uit de interne begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit, voor € 31,4 mln met de onttrekking uit de interne begrotingsreserve landbouw ten behoeve van de uitfinanciering van diverse regelingen op het agro-terrein, voor € 5,3 mln met de onttrekking uit de interne begrotingsreserve visserij ten behoeve van de uitfinanciering van de visserijregelingen onder het Europees Visserijfonds en voor € 1,1 mln met hogere boete-inkomsten gerelateerd aan het mestbeleid. Hiertegenover staan lagere ontvangsten van het bedrijfsleven ad € 0,6 mln aangezien de periode waarover het bedrijfsleven voor de medefinanciering van de nieuwbouw van het I&R-rundsysteem een bijdrage heeft geleverd in 2014 is beëindigd.
- De hogere ontvangsten op het onderdeel «Borgen voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid» houden verband met een onttrekking uit de interne begrotingsreserve apurement voor betalingen van door de Europese Commissie opgelegde correcties. Zie de toelichting bij de categorie subsidies.

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 17 Groen onderwijs van hoge kwaliteit

Bedragen x € 1.000

	Stand vastge- stelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	847.506	21.688	869.194	23.678	19.986	24.364	21.845
UITGAVEN	795.701	21.688	817.389	23.678	19.986	24.364	21.845
Waarvan juridisch verplicht			89%				
<i>Bekostiging</i>	<i>718.296</i>	<i>18.648</i>	<i>736.944</i>	<i>20.003</i>	<i>19.926</i>	<i>24.304</i>	<i>21.815</i>
• Wageningen Universiteit	167.020	4.146	171.166	2.480	5.033	5.258	7.147
• HBO-groen	79.496	1.217	80.713	2.732	2.785	2.445	3.254
• MBO-groen	148.885	4.419	153.304	860	- 7.923	- 6.016	- 4.870
• Voorbereidende en Ondersteunende Activiteiten (VOA)	11.600	1.133	12.733	878	878	878	878
• Wachtgelden	13.009	915	13.924	637	637	637	637
• VMBO-groen	290.681	6.717	297.378	12.727	18.607	21.198	14.855
• Aequor	7.605	121	7.726	- 291	- 91	- 96	- 86
<i>Subsidies</i>	<i>74.793</i>	<i>2.970</i>	<i>77.783</i>	<i>3.605</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>30</i>
• Groene Kennis Coöperatie	4.030		4.030				
• School als Kenniscentrum	33.828		33.828				
• Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs	1.547		1.547				
• Aanvullende onderwijssubsidies	31.482	2.970	34.472	3.605	60	60	30
• Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit	2.394		2.394				
• Educatie	1.512		1.512				
<i>Opdrachten</i>	<i>1.112</i>	<i>50</i>	<i>1.162</i>	<i>50</i>			
• Kennisverspreidingsprojecten	1.112	50	1.162	50			
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>1.500</i>		<i>1.500</i>				
• RVO	1.500		1.500				
<i>Leningen</i>							
• Schatkistbankieren							
ONTVANGSTEN	75		75				

Toelichting op de verplichtingen, bekostiging en subsidies

Bekostiging

Door stijgende leerlingen- en studentenaantallen nemen de kosten van het Groen Onderwijs toe. Door een combinatie van maatregelen binnen de EZ- begroting en enkele incidentele meevallers in 2014 wordt de problematiek meerjarig binnen de begroting van EZ opgelost.

Subsidies

De verhoging op het onderdeel «Aanvullende onderwijssubsidies» wordt voor € 3,6 mln (in 2014 en 2015) veroorzaakt door een budgettaire overboeking vanuit het Ministerie van OCW voor het aandeel in de professionaliseringsmiddelen Groen onderwijs. De overboeking is afkomstig uit het nog niet verdeelde budget Regeerakkoord 2012 en het Begrotingsakkoord 2013. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd van € 0,6 mln aan het Beleidsonderzoek Groen Onderwijs (artikel 16).

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 18 Natuur en regio

Bedragen x € 1.000

	Stand vastge- stelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	402.156	28.104	430.260	- 119.421	- 317.101	- 326.501	- 229.486
Waarvan garantieverplichtin- gen	50.509						
UITGAVEN	432.349	- 113.471	318.878	- 101.007	- 301.390	- 301.090	- 201.060
Waarvan juridisch verplicht (percentage)			97%				
<i>Subsidies</i>	<i>75.334</i>	<i>710</i>	<i>76.044</i>				
• Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	69.597	400	69.997				
• Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	2.000		2.000				
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	3.737	310	4.047				
<i>Leningen</i>	<i>31.500</i>	<i>- 1.071</i>	<i>30.429</i>				
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	31.500	- 1.071	30.429				
<i>Opdrachten</i>	<i>43.200</i>	<i>- 4.733</i>	<i>38.467</i>	<i>- 2.460</i>	<i>- 218</i>	<i>- 58</i>	<i>- 28</i>
• Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	710		710				
• Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	23.501	- 1.940	21.561	- 220	- 220	- 60	- 30
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	18.989	- 2.793	16.196	- 2.240	2	2	2
<i>Bijdragen aan medeoverhe- den</i>	<i>153.652</i>	<i>- 112.407</i>	<i>41.245</i>	<i>- 97.375</i>	<i>- 300.000</i>	<i>- 300.000</i>	<i>- 200.000</i>
• Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	20.005	2.625	22.630	2.625			
• Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	32.147	- 15.032	17.115				
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	101.500	- 100.000	1.500	- 100.000	- 300.000	- 300.000	- 200.000
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>26.350</i>		<i>26.350</i>				
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	26.350		26.350				
<i>Bijdragen aan (inter)na- tionale organisaties</i>	<i>888</i>	<i>364</i>	<i>1.252</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>22</i>
• Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	888	364	1.252	22	22	22	22
<i>Bijdragen aan agentschap- pen</i>	<i>101.425</i>	<i>3.666</i>	<i>105.091</i>	<i>- 1.194</i>	<i>- 1.194</i>	<i>- 1.054</i>	<i>- 1.054</i>
• DLG	56.590	77	56.667	- 300	- 300		
• RVO	36.980	3.109	40.089	- 869	- 869	- 1.029	- 1.029

	Stand vastge- stelde begroting 2014 (na nota van wijziging, amendementen en ISB)	Mutaties 1° suppletoire begroting 2014	Stand 1° suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(3)	(4)=(1+2+3)				
• NVWA	7.855	480	8.335	– 25	– 25	– 25	– 25
ONTVANGSTEN	86.282	5.515	91.797	2.625			
• Landinrichtingsrente	42.161		42.161				
• Bijdragen van derden							
• EU-bijdragen	2.096		2.096				
• Jachtakten	1.031		1.031				
• Verkoop gronden	40.000		40.000				
• Overige	994	5.515	6.509	2.625			

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen houdt verband met het volgende:

- In 2014 zullen de verplichtingen aan de vier landsdelige (EFRO) en grensoverschrijdende (INTERREG) programma's voor de volledige periode 2014–2020 worden aangegaan, zoals contractueel is vastgelegd met de betrokken partijen. Daartoe vindt een verplichtingschuif plaats waarbij het verplichtingenbudget in 2014 wordt verhoogd met € 133 mln en het verplichtingenbudget in de jaren tot en met het eind van de looptijd van het programma (2020) wordt verlaagd.
- Tevens wordt de financiering van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen voor de periode 2014 tot en met 2016 in 2014 als verplichting vastgelegd. Dit is contractueel vastgelegd met de betrokken partijen. Daartoe wordt het verplichtingenbudget in 2014 verhoogd met € 8,6 mln en in 2015 en 2016 verlaagd met € 4,3 mln.
- Tegenover deze verhogingen staan verlagingen tot een bedrag van € 113,5 mln met name verband houdend met de overheveling naar het Provinciefonds zoals toegelicht bij de uitgaven.

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten

De verlaging op het onderdeel «Wederzijds versterken van ecologie en economie» houdt onder meer verband met een budgetoverheveling naar het onderzoeksbudget van Dienst Landbouwkundig Onderzoek op artikel 16 ten behoeve van het onderzoeksprogramma «The Economics of Ecosystems and Biodiversity».

De verlaging op het onderdeel «Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur» is voor € 1,4 mln het gevolg van een overheveling naar artikel 16 omdat de middelen voor het programmamanagement van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) vanaf 2014 deel uitmaken van de wettelijk taken van Dienst Landbouwkundig Onderzoek (artikel 16). Voor € 1,1 mln betreft het een verlaging ten gunste van de bijdrage aan de Dienst Landelijk Gebied voor het afronden van beheersplannen Natura 2000.

Bijdragen aan medeoverheden

De verhoging op het onderdeel «Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters» gerelateerd aan topsectoren houdt verband met de financiering 2014 en 2015 van de 2^e tranche aan The

Hague Institute for Global Justice als vervolg op de in 2010 reeds toegezegde startsubsidie vanuit het onderdeel Sterke Regio's. Compensatie vindt plaats vanuit de ontvangstenbegroting.

De verlaging op onderdeel «Wederzijds versterken van ecologie en economie» houdt voornamelijk verband met het feit dat een deel van de beschikbare middelen op dit artikel voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) worden overgeheveld naar artikel 16. Zie de toelichting aldaar.

De verlaging op onderdeel «Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur» hangt samen met een structurele overheveling naar het Provinciefonds van de middelen van het Natuurpact ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland (TK, 33 576, nr. 6).

Bijdragen aan agentschappen

DLG

De hogere bijdrage aan DLG bestaat uit het saldo van een extra bijdrage van € 2,7 mln voor het in overeenstemming brengen van de bijdrage met het opdachtenpakket en uitvoeringskosten voor het programma Natuurlijk Ondernemen en de PAS en een lagere bijdrage van € 2,6 mln ten gunste van RVO aangezien de uitvoering van de subsidieafhandeling inzake POP2-projecten, de zogenaamde functie van betaalorgaan, is overgegaan naar RVO.

RVO

Naast de verhoging van € 2,6 mln vanuit de DLG-bijdrage wordt de bijdrage RVO met € 1,2 mln verhoogd om de bijdrage in lijn te brengen met het opdrachtenpakket 2014. Compensatie vindt plaats vanuit de ontvangstenbegroting. Hiertegenover staat een structurele verlaging met € 0,7 mln vanaf 2014 ten gunste van de bijdrage op artikel 12 en 14 in verband met de verrekening van de budgettaire effecten van de invoering van een nieuw kostprijsmodel voortvloeiend uit de vorming van de RVO. Vanaf 2015 wordt de bijdrage structureel verlaagd met € 0,3 mln in verband met de oprichting van het Inkoop Uitvoeringscentrum RVO (zie artikel 40).

NVWA

De bijdrage NVWA wordt met € 0,5 mln verhoogd vanuit de ontvangstenbegroting en daarmee in overeenstemming gebracht met het opdrachtenpakket 2014.

Toelichting op de ontvangsten

Als gevolg van afrekeningen van projecten in het kader van ruimtelijk economisch beleid wordt de ontvangstenbegroting verhoogd. Het betreft hier onder meer het «Interregionaal programma Limburg» en de afrekening Toppers/bedrijventerreinen. De hogere ontvangsten worden onder meer ingezet voor hogere uitgaven op het onderdeel «Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters» en de hogere bijdragen RVO en NVWA (zie de toelichting aldaar).

4. De niet-beleidsartikelen

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 40 Apparaat

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014	Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	Stand 1e suppletoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	368.972	7.595	376.567	18.541	16.284	17.063	16.586
UITGAVEN	367.581	9.180	376.761	20.126	17.869	18.648	18.166
<i>Personele uitgaven kerndepartement</i>	<i>202.782</i>	<i>- 14.920</i>	<i>187.862</i>	<i>- 5.171</i>	<i>- 7.428</i>	<i>- 6.649</i>	<i>- 7.126</i>
• waarvan eigen personeel	158.022	- 14.920	143.102	- 5.171	- 7.428	- 6.649	- 7.126
• waarvan externe inhuur	5.800		5.800				
<i>Materiële uitgaven kerndepartement</i>	<i>102.055</i>	<i>3.847</i>	<i>105.902</i>	<i>7.235</i>	<i>7.235</i>	<i>7.235</i>	<i>7.235</i>
• waarvan ICT	6.580		6.580				
• waarvan bijdrage aan SSO's (excl.DICTU)	22.052	3.701	25.753	7.389	7.389	7.389	7.389
• waarvan SSO DICTU	39.124		39.124				
<i>Personele uitgaven buitendiensten</i>	<i>41.889</i>	<i>14.597</i>	<i>56.486</i>	<i>14.342</i>	<i>14.342</i>	<i>14.342</i>	<i>14.337</i>
• waarvan eigen personeel	39.199	14.597	53.796	14.342	14.342	14.342	14.337
• waarvan externe inhuur	2.690		2.690				
<i>Materiële uitgaven buitendiensten</i>	<i>20.855</i>	<i>5.656</i>	<i>26.511</i>	<i>3.720</i>	<i>3.720</i>	<i>3.720</i>	<i>3.720</i>
• waarvan ICT	3.315		3.315				
• waarvan bijdrage aan SSO's	4.147		4.147				
ONTVANGSTEN	14.943	16.739	31.682	16.425	16.380	16.380	16.380

Toelichting op de verplichtingen en de uitgaven

Personele uitgaven kerndepartement

De verlaging van de personele uitgaven en verplichtingen met € 14,9 mln hangt grotendeels samen met enkele meevallers die worden ingezet voor de bekostiging van het Groen Onderwijs (€ 11,7 mln) en met de overheveling van personeelsbudget van € 3,5 mln naar het materiële budget voor de uitvoering bij de SSO's (Shared Service Organisatie) FMH (Facilitair Management Haaglanden) en het IUC (Inkoop uitvoerings-Centrum) naar het agentschap RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

Materiële uitgaven kerndepartement

De verhoging van de uitgaven en verplichtingen met € 4,1 mln hangt grotendeels samen met de overheveling van personeelsbudget naar het materiële budget voor de uitvoering bij de SSO's FMH en het IUC.

Personele uitgaven buitendiensten

De verhoging van de personele uitgaven en verplichtingen met € 14,6 mln bij de buitendiensten hangt samen met de structurele inbedding van een desaldering in de begroting van EZ van het voormalige ZBO Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) in de ACM (Autoriteit Consument en Markt).

Materiële uitgaven buitendiensten

De verhoging van de materiële uitgaven en verplichtingen met € 5,6 mln bij de buitendiensten hangt samen met de structurele inbedding van een desaldering van € 3,7 mln in de begroting van EZ van het voormalige ZBO OPTA in de ACM en met de betaling van € 1,9 mln door de ACM voor het Ministerie van I&M van een schadevergoeding loodsen voor te lage tariefstelling van de loodsen.

Toelichting op de ontvangsten

De verhoging van de ontvangsten met € 16,7 mln hangt samen met de hierboven vermelde desaldering van uitgaven en ontvangsten met betrekking tot de overgang van het voormalige ZBO OPTA naar de ACM.

Budgettaire gevolgen van beleid,

Beleidsartikel 41 Nominaal en onvoorzien

Bedragen x € 1.000

	Stand vastgestelde begroting 2014	Mutaties 1e supplettoire begroting 2014	Stand 1e supplettoire begroting 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018
	(1)	(2)	(3)=(1+2)				
VERPLICHTINGEN	250	8.530	8.780	- 40.932	- 44.740	- 45.062	- 45.888
UITGAVEN	250	8.530	8.780	- 40.932	- 44.740	- 45.062	- 45.888
			0				
41.10 Prijsbijstelling		2.855	2.855	1.342	959	964	622
41.20 Loonbijstelling		5.592	5.592	5.143	5.318	4991	4.507
41.30 Onvoorzien	250	- 250	0	- 250	- 250	- 250	- 250
41.40 Nog te verdelen		333	333	- 47.167	- 50.767	- 50.767	- 50.767

Toelichting

Prijsbijstelling en loonbijstelling

De bij eerste supplettoire begroting uitgedeelde prijs en loonbijstelling zal bij de begrotingsvoorbereiding 2015 toegedeeld worden aan de relevante onderdelen.

Nog te verdelen

Op de post Nog te verdelen is de taakstelling «Rijksbredeerschikking subsidies bedrijfsleven» uit de Begrotingsafspraken 2014 opgenomen. Deze zal bij begrotingsvoorbereiding 2015 toegedeeld worden aan de relevante onderdelen. De nagekomen loonbijstelling op het onderdeel nog te verdelen zal bij de begrotingsvoorbereiding 2015 toegedeeld worden aan het relevante onderdeel.

5. De agentschappen

Dienst Landelijk Gebied (DLG)

Supplettoire begroting 2014 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1e suppletoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	56.812	0	56.812
Bijzondere bijdrage moederdepartement	0		0
Omzet overige departementen	13.453	- 7.453	6.000
Omzet derden	12.099	- 5.498	6.601
Rentebaten	50		50
Vrijval voorzieningen	0		
Bijzondere baten	0		
Totaal baten	82.414	- 12.951	69.463
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	55.717	5.750	61.467
- waarvan eigen personeel	55.217	5.250	60.467
- waarvan externe inhuur	500	500	1.000
materiële kosten	25.323	367	25.690
- waarvan apparaat ICT	70		70
- waarvan bijdrage aan SSO's	13.976		13.976
Rentelasten	124	- 68	56
Afschrijvingskosten			
materieel	1.000		1.000
- waarvan apparaat ICT	0		
immaterieel	250		250
Overige kosten			
- dotaties voorzieningen	0		
- bijzondere lasten	0		
Totaal lasten	82.414	6.049	88.463
Saldo van baten en lasten	0	- 19.000	- 19.000

Toelichting

Op 11 oktober 2013 heeft de Staatssecretaris moeten besluiten om DLG per 1 januari 2015 op te splitsen. Dit besluit heeft als gevolg dat 2014 voor DLG een bijzonder jaar zal worden met een groot effect op de bedrijfsvoering. DLG verwacht 2014 met een negatieve exploitatie van € 19 mln af te sluiten. De prognose van de baten liggen ver beneden het niveau van de begroting en de lasten zullen naar verwachting hoger zijn dan oorspronkelijk begroot.

Baten

Omzet moederdepartement

Ten opzichte van de begroting blijft de bijdrage van EZ aan DLG ongewijzigd. Van de bijdrage van EZ is € 41 mln beschikbaar voor de opdrachten van provincies.

Omzet overige departementen

De prognose van omzet voor de overige departementen is veel lager dan begroot. Departementen zijn vanwege het opsplitsingsbesluit terughoudend met het verstrekken van opdrachten omdat het geen zin meer heeft om duurzame relaties aan te gaan.

Omzet derden

Vanwege het opsplitsingsbesluit zijn provincies terughoudend met het verstrekken van opdrachten.

Lasten

Personele kosten

Door het opsplitsingsbesluit loopt de geplande reorganisatie van 2014 vertraging op. Hierdoor heeft DLG meer personele kosten dan initieel begroot.

Rentelasten

DLG verwacht circa € 56.000 aan rentelasten te hebben op de lopende leningen. Door enkele vroegtijdige aflossingen is dit lager dan begroot.

Saldo van baten en lasten

Door het opsplitsingsbesluit verwacht DLG dat de baten over 2014 circa € 13 mln lager zijn dan begroot. De lasten zullen naar verwachting circa € 6 mln hoger uitkomen, waardoor de prognose is dat de begrote sluitende exploitatie niet meer gerealiseerd zal worden. DLG verwacht 2014 met een negatief resultaat van circa € 19 mln af te sluiten.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1)	(2)	(3)= (1)+(2)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2014	24.788	16.352	41.140
2. Totaal operationele kasstroom	- 750	2.000	1.250
Totaal investeringen (-/-)	2.100	- 2.100	0
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	2.100	- 2.100	0
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	903	0	903
Beroep op leenfaciliteit (+)	2.100	- 2.100	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 903	0	- 903
5. Rekening-courant RHB 31 december 2014 (=1+2+3+4)	25.235	16.252	41.487

Toelichting

Het vooraf opgenomen saldo Rekening-courant RHB per 1 januari 2014 wijkt af van het werkelijke banksaldo. De operationele kasstroom is naar beneden bijgesteld omdat de afschrijvingskosten afnemen. De investeringen komen naar verwachting lager uit dan begroot en er wordt daarom geen beroep gedaan op de leenfaciliteit. Hiernaast zijn er enkele leningen vervroegd afgelost.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Suppletoire begroting 2014 (Voorjaarsnota),

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1e supple- toire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	97.199	38.149	135.348
Omzet overige departementen	67.884	9.823	77.707
Omzet derden	68.500	4.963	73.463
Rentebaten	107	0	107
Bijzondere baten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Totaal baten	233.690	52.935	286.625
Lasten			
Apparaatskosten			
Personele kosten	169.545	24.000	193.545
– <i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>163.045</i>	<i>13.605</i>	<i>176.650</i>
– <i>Waarvan externe inhuur</i>	<i>6.500</i>	<i>10.395</i>	<i>16.895</i>
Materiele kosten	52.000	31.466	83.466
– <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
– <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	<i>28.500</i>	<i>14.093</i>	<i>42.593</i>
Rentelasten	486	0	486
Afschrijvingskosten			
Materieel	4.982	603	5.585
– <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Immaterieel	6.178	– 1.000	5.178
Overige lasten			
– dotaties voorzieningen	500	0	500
– bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	233.690	55.069	288.759
Saldo van baten en lasten	0	– 2.134	– 2.134

Toelichting

De batenkant van de begroting komt uit op € 286,6 mln. Van de stijging van de baten met € 53 mln heeft € 40,2 mln betrekking op het plan van aanpak NVWA dat in december 2013 aan de Tweede Kamer is aangeboden. Daarnaast is sprake van aanvullende bijdragen van de departementen (€ 2,2 mln) en bijdragen van in verband met het later in werking-treden van het nieuwe retributiestelsel (circa € 3,3 mln). Ook zijn de opbrengsten derden hoger dan geraamd (€ 5 mln) en is sprake van € 2,3 mln aan balansposten.

Omzet moederdepartement

In 2014 is de omzet moederdepartement € 38,1 mln hoger dan begroot als gevolg van aanvullende bijdragen in het kader van het plan van aanpak (€ 32,1 mln):

- € 15,2 mln voor de versterking van het toezicht en van de organisatie van de NVWA.
- € 9,4 mln ter compensatie van de opgelegde korting in het kader van de motie Jacobi c.s.;
- en een netto reservering ad € 7,5 mln in verband met terugkerende werkzaamheden.

Daarnaast is sprake van een bijdrage (€ 3,3 mln) in verband met niet-kostendekkende tarieven bij kleine slagers en certificaten en de vertraagde invoering van het nieuwe retributiestelsel, een overheveling vanuit het Ministerie van Veiligheid & Justitie in het kader van het project «afpakken» (€ 0,6 mln), aanvullende opdrachten op het gebied van natuur (€ 0,5 mln) en balansposten in verband met onderhanden werk 2013 (€ 1,7 mln), waaronder QLL en Client.

Omzet overige departementen

De omzet overige departementen heeft betrekking op VWS en op het Diergezondheidsfonds (€ 0,5 mln).

De omzet VWS is € 9,8 mln hoger dan begroot als gevolg van:

- de extra bijdrage van € 8,1 mln voor de uitvoering van het plan van aanpak;
- extra bijdragen (€ 1,1 mln) in verband met loonbijstelling, het project Classification, Labelling and Packaging (CLP) en aanvullende opdrachten voor het RIVM vanuit de NVWA;
- balansposten ad € 0,6 mln voor de uitvoering van onderhanden werk 2013, waaronder het project openbaarmaking.

Omzet derden

De omzet derden heeft naast opbrengsten retributies eveneens betrekking op overige baten (€ 2,9 mln). De raming van de opbrengst derden vallen € 5 mln hoger uit.

Bij de retributies is rekening gehouden met een daling ten opzichte van 2013 als gevolg van onder andere sluiting van slachthuizen en de schaalvergroting bij slachthuizen, maar ook met extra opbrengsten door het actualiseren, verbreden en kostendekkend maken van de retributies.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De personele kosten zijn € 24 mln hoger dan begroot.

Om uitvoering te kunnen geven aan het plan van aanpak is het budget voor:

- eigen personeel met € 13,6 mln verhoogd;
- de inhuur overig personeel met € 5,4 mln.

Daarnaast is voor het reguliere werk het budget voor inhuur overig personeel met € 5 mln verhoogd.

Materiële kosten

De begroting voor materiële kosten is € 31,5 mln hoger. Dit is inclusief de gevolgen van het plan van aanpak. De gestegen budgetten worden onder andere besteed aan:

- hogere kosten voor ICT (DICTU) van € 10,8 mln, bijna € 7 mln voor uitbesteed onderzoek en specifieke kosten, € 9,2 mln in verband met materiële kosten, € 4,5 mln in verband met hogere huisvestingskosten als gevolg van veranderde inzichten over de afkoop van leegstaande panden.
- Bijdrage SSO's: de hogere kosten zijn vooral het gevolg van extra ict-kosten, onder andere samenhangend met het plan van aanpak.

Afschrijvingskosten

De materiële afschrijvingskosten stijgen met € 0,6 mln als gevolg van:

- een stijging van het aantal inspecteurs als gevolg van het plan van aanpak en hiermee gepaard gaande stijging van het aantal benodigde dienstauto's;
- stijgende aanschafprijzen van dienstauto's als gevolg van de invoering van Belasting op Personenauto's en Motorvoertuigen (BPM) binnen de overheid.

De immateriële afschrijvingskosten dalen met € 1 mln als gevolg van achterblijvende investeringen in 2013 in systeemontwikkeling. De effecten van de modernisering van het ICT landschap zoals opgenomen in het plan van aanpak worden vanaf 2015 in de begroting zichtbaar.

Saldo van baten en lasten

Dit saldo is het gevolg van hogere huisvestingskosten in 2014 vanwege veranderde inzichten over de afkoop van leegstaande panden. Het saldo zal ten lasten van het eigen vermogen worden gebracht.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2014	31.351	27.063	58.414
2. Totaal operationele kasstroom	- 1.418	- 5.361	- 6.779
Totaal investeringen (-/-)	- 16.054	- 1.753	- 17.807
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	2.000	2.000
3. Totaal investeringskasstroom	- 16.054	247	- 15.807
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 10.740	800	- 9.940
Beroep op leenfaciliteit (+)	16.054	0	16.054
4. Totaal financieringskasstroom	5.314	800	6.114
5. Rekening-courant RHB 31 december 2014 (=1+2+3+4)	19.193	22.749	41.942

Toelichting

Rekening-courant RHB

Het saldo rekening-courant op 1 januari 2014 is € 27 mln hoger onder andere als gevolg van:

- gewijzigde inzichten omtrent de afkoop van het laboratorium te Groningen, het huurcontract wordt uitgediend;
- vertraging in de afkoop van de laboratoria te Zwijndrecht en Eindhoven.

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom is € 5,4 mln lager als gevolg van:

- een betaling van € 18 mln door de Eigenaar in 2013 met betrekking tot een vordering van oorspronkelijk € 23 mln;
- saldo van baten en lasten ten opzichte van ontwerpbegroting – € 2 mln;
- uitgestelde afkoop laboratorium Zwijndrecht ad – € 11,7 mln;
- overige balansmutaties € 1,1 mln.

Investeringskasstroom

Immateriële activa. Als gevolg van het plan van aanpak zijn de investeringen € 1,8 mln hoger dan opgenomen in het leenplafond. Deze investeringen worden uit eigen middelen gefinancierd.

De desinvestering ad € 2 mln heeft betrekking op vervanging van dienstauto's.

Financieringskasstroom

De financieringskasstroom geeft het saldo weer van de benodigde leningen voor toekomstige investeringen en aflossing van de lopende leningen. Door lagere investeringen vallen de aflossingen op de leningen € 0,8 mln lager uit.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Profiel

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is per 1 januari 2014 ontstaan door samenvoeging van twee voormalige agentschappen binnen het Ministerie van Economische Zaken (Dienst Regelingen en Agentschap NL). Het nieuwe agentschap voert het overheidsbeleid uit voor ondernemend Nederland op het gebied van innovatie, duurzaamheid, landbouw en internationale samenwerking. Hierbij draagt ze bij aan een economisch sterker Nederland en een duurzame samenleving.

Het Ministerie van Economische Zaken en de Ministeries van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Milieu behoren tot de grootste opdrachtgevers binnen de rijksoverheid. RVO voert daarnaast programma's, regelingen en wetten uit voor decentrale overheden en Europese Unie.

Openingsbalans per 1 januari 2014 RVO

Bedragen x € 1.000

	01-01-2014
Activa	
Immateriële activa	21.331
Materiële activa	
– verbouwingen	10.024
– installaties en inventarissen	2.737
Debiteuren	3.981
Nog te ontvangen	20.500
Liquide middelen	111.264
Totaal activa	169.837
Passiva	
Eigen vermogen	
– exploitatiereserve	20.429
– surplus exploitatiereserve	4.615
Leningen bij MvF	5.057
Voorzieningen	8.960
Crediteuren	22.995
Nog te betalen	107.781
Totaal passiva	169.837

Toelichting

RVO is een nieuw (baten-lasten) agentschap. Per oprichtingsdatum 1-1-2014 is een openingsbalans opgesteld, bestaande uit de gecertificeerde balansen per 31-12-2013 van de voormalige agentschappen,

rekening houdend met gevolgen van eliminatie, consolidatie en harmonisatie. De openingsbalans is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Eigen vermogen

Het surplus op de exploitatiereserve betreft de overschrijding van de maximaal toegestane exploitatiereserve van € 20,4 mln. Dit maximum is berekend op grond van het daarover bepaalde in de Regeling agentschappen. Het surplus zal worden afgedragen aan het moederdepartement.

Begroting van baten en lasten voor het jaar 2014

De begroting van RVO is een samenvoeging van de begrotingen 2014 van Agentschap NL en Dienst Regelingen zoals opgenomen in de rijksbegroting 2014 (EZ).

Begroting agentschap 2014

Bedragen x € 1.000

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Slotwet	Vastgestelde begroting					
Baten							
Omzet moederdepartement	323.663	301.910	279.813	276.280	263.520	262.720	261.920
Omzet overige departementen	62.008	40.088	70.486	67.749	66.692	66.692	66.692
Omzet derden	19.586	18.593	25.676	25.242	24.848	24.848	24.848
Rentebaten	26	10	10	10	10	10	10
Vrijval voorzieningen	1.370	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	1.978	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	408.631	360.601	375.985	369.281	355.070	354.270	353.470
Lasten							
Apparaatskosten							
– personele kosten	241.905	203.229	208.177	203.567	189.593	189.252	187.274
– waarvan eigen personeel		164.102	170.062	170.760	171.464	172.175	172.894
– waarvan externe inhuur		34.091	33.805	28.675	14.071	13.036	10.354
Materiële kosten	140.614	140.817	151.154	149.304	149.219	150.399	151.615
– waarvan apparaat ICT		0	0	0	0	0	0
– waarvan bijdrage aan SSO's		58.302	70.695	71.994	68.482	68.250	68.019
Rentelasten	788	589	167	115	66	28	2
Afschrijvingskosten							
– materieel	3.039	3.476	2.756	2.564	2.461	2.360	2.348
– waarvan apparaat ICT		0	0	0	0	0	0
– immaterieel	12.002	12.490	13.731	13.731	13.731	12.231	12.231
Overige kosten							
– dotaties voorzieningen	3.455	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	3.167	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	404.970	360.601	375.985	369.281	355.070	354.270	353.470
Saldo van baten en lasten	3.661	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

Voor 2014 is sprake van een teruglopende omzet moederdepartement ten opzichte van 2013 met circa € 22 mln. De daling wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de herverkaveling van Buitenlandse Handel van EZ naar de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Hiertegenover staat de overgang van het Landbouwraden-netwerk naar RVO (€ 15,7 mln). Daarnaast is rekening gehouden met de herzieningen op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en het Mestbeleid, voor zover daar besluiten over zijn genomen. In de begroting is vooralsnog geen rekening gehouden met de overdracht van taken met betrekking tot visserij alsmede de Productschappen. De taken die overgaan van Dienst Landelijk Gebied (DLG) zijn deels opgenomen.

Omzet overige departementen

	2014	2015	2016	2017	2018
Ministerie van Buza	50.769	48.689	48.533	48.533	48.533
Ministerie van BZK	10.000	10.000	9.843	9.843	9.843
Ministerie van I&M	7.514	7.040	6.512	6.512	6.512
Ministerie van OCW	738	610	404	404	404
Ministerie van SZW	400	380	379	379	379
Ministerie van V&J	930	910	909	909	909
Ministerie van VWS	135	120	112	112	112
Totaal	70.486	67.749	66.692	66.692	66.692

Omzet derden

	2014	2015	2016	2017	2018
EU	1.800	1.500	1.325	1.325	1.325
Leges dierenregistraties	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Leges Overige regelingen					
AGRO	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Leges Mest	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Vergunningen	423	423	423	423	423
Bijdrage provincies in SNL	13.790	13.790	13.790	13.790	13.790
Overig	1.163	1.029	810	810	810
Totaal	25.676	25.242	24.848	24.848	24.848

Rentebaten

Gelet op de huidige en verwachte rentepercentages voor deposito's blijven de rentebaten beperkt tot € 10.000.

Lasten

Personele kosten

Er wordt uitgegaan van 2.217 fte aan ambtelijk personeel waarbij de gemiddelde prijs per ambtelijke fte € 76.700 bedraagt.

Materiële kosten

De totale materiële kosten bedragen € 151 mln. De bijdrage aan de Rijksgebouwendienst bedraagt 14,3 mln.

Rentelasten

Het bedrag aan opgenomen rentelasten betreft rente op de leningen bij het Ministerie van Financiën. De terugloop in de rentelasten wordt veroorzaakt door een beperkter beroep op de leenfaciliteit. Daarnaast is er sprake van een lage rentestand. Voor nieuwe leningen is uitgegaan van een rentepercentage van 1,5%.

Afschrijvingskosten

De immateriële afschrijvingskosten bedragen € 13,7 mln (applicaties en software ten behoeve van uitvoer van regelingen) en de afschrijvingskosten van materiële vast activa bedraagt 2,8 mln.

Dotaties aan voorzieningen

Er worden geen dotaties aan voorzieningen voorzien.

Bijzondere lasten

Er worden geen bijzondere lasten voorzien.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten laat een neutraal resultaat zien. Dit is in overeenstemming met de lijn om kostendekkende tarieven in rekening te brengen bij de opdrachtgevers.

Kasstroomoverzicht over het jaar 2014

Bedragen x € 1.000

	2012 Slotwet	2013 Vastge- stelde begroting	2014	2015	2016	2017	2018
1. Rekening courant RHB 1 januari 2014 + depositorekeningen	73.050	66.397	81.787	78.003	75.626	74.527	73.908
2. Totaal operationele kasstroom	48.781	15.771	13.582	12.917	13.301	11.854	10.098
– /– totaal investeringen	– 15.299	– 13.940	– 11.950	– 9.950	– 9.950	– 9.950	– 9.950
+ /+ totaal boekwaarde desinvesteringen	5.203	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	– 10.096	– 13.940	– 11.950	– 9.950	– 9.950	– 9.950	– 9.950
– /– eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
+ /+ eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
– /– aflossingen op leningen	– 12.308	– 10.234	– 5.416	– 5.344	– 4.450	– 2.523	– 60
+ /+ beroep op leenfaciliteit	8.000	8.500	0	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	– 4.308	– 1.734	– 5.416	– 5.344	– 4.450	– 2.523	– 60
5. Rekening courant RHB 31 december 2014 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand € 0,5 mln)	107.427	66.494	78.003	75.626	74.527	73.908	73.996

Toelichting

De operationele kasstroom bestaat uit het geraamde saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in voorzieningen en het werkkapitaal. De voor 2014 geraamde investeringen (€ 12,0 mln) bestaan uit investeringen in ICT systemen ten behoeve van de uitvoer van regelingen en vervangingsinvesteringen in installaties en inrichtingen.

Overzicht doelmatigheidsindicatoren

	2014	2015	2016	2017	2018
Inputindicatoren					
<i>Kernindicatoren</i>					
Verhouding direct/indirect personeel	84%	85%	85%	85%	85%
Outputindicatoren					
<i>Kernindicatoren</i>					
Tariefindex in reële termen	100	100	100	100	100
Totaal aantal ambtelijk fte werkzaam excl. externe inhuur	2.217	2.207	2.207	2.207	2.207
Saldo baten en lasten als percentage van totale baten	0%	0%	0%	0%	0%
Kwaliteitsindicatoren					
<i>Kernindicatoren</i>					
Klanttevredenheid	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Gehonoreerde bezwaarschriften	25%	25%	25%	25%	25%

Toelichting

RVO streeft naar een verhouding direct/indirect personeel van 85% en een geïndexeed gewogen tarief van 100.

Het betreft hier de totaal ambtelijke formatie, onderverdeeld in ambtelijk vast en ambtelijk tijdelijk.

De klanttevredenheid wordt per kwartaal gemeten en RVO streeft naar een klanttevredenheid van 7,3. RVO streeft naar 25% gehonoreerde bezwaarschriften.